

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА
2021-2027

ПОЖАРИТЕ

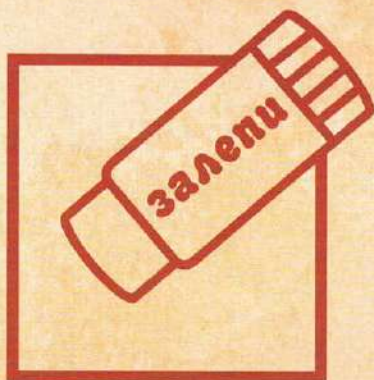
Как да живеем с природата

BG16FFPR002-4.001-0001 "Повишаване техническата обезпеченост и капацитета на структурните звена на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" и подготовка на населението за реагиране при горски пожари"

Главна дирекция
"Пожарна безопасност и
защита на населението" - МВР

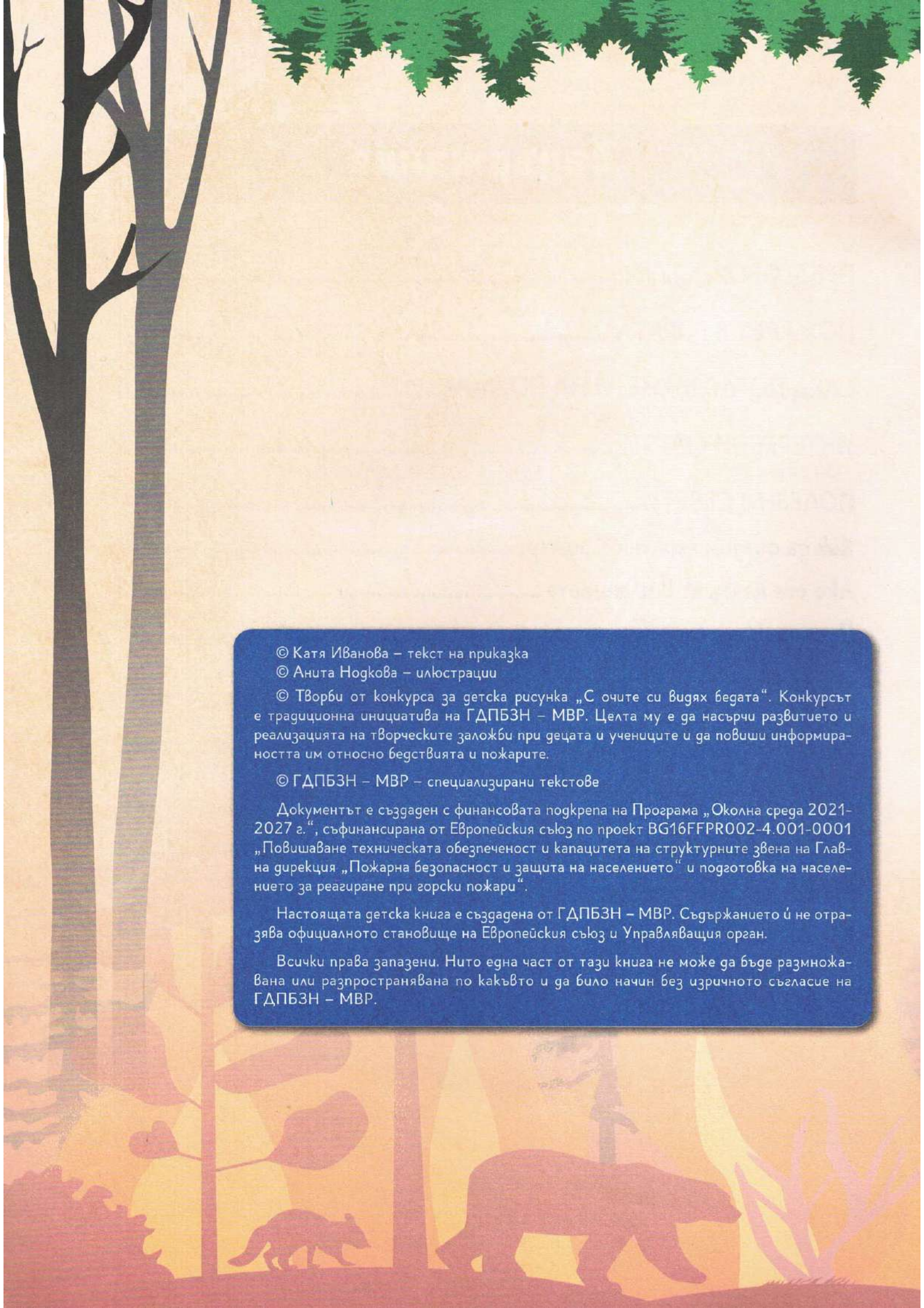

Нашите герои:
оцвети ги, изрежи ги и ги залепи тук.
Очакват те в средата на книжката

Съдържание

ПРЕДГОВОР	5
ПОЖАРЪТ В ГОРАТА	6
СЛЕД ПОГАСЯВАНЕТО НА ПОЖАРА	10
ИНТЕРЕСНИ ФАКТИ	13
ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ	14
Как да опазим гората от пожар?	14
Ако сте на излет в планината	15
Препоръки за безопасност	16
МЪЛНИЯТА И ГОРСКОТО ДЪРВО	19
ИНТЕРЕСНИ ФАКТИ	23
ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ	24
Как да избегнем опасността от гръмотевична буря	24
Какво да правим по време на гръмотевична буря, ако сме на открито	25
Какво да правим по време на гръмотевична буря, ако сме въкъщи	26

© Катя Иванова – текст на приказка

© Анита Ногкова – илюстрации

© Творби от конкурса за детска рисунка „С очите си видях бедата“. Конкурсът е традиционна инициатива на ГДПБЗН – МВР. Целта му е да насърчи развитието и реализацията на творческите заложи при децата и учениците и да повиши информираността им относно бедствията и пожарите.

© ГДПБЗН – МВР – специализирани текстове

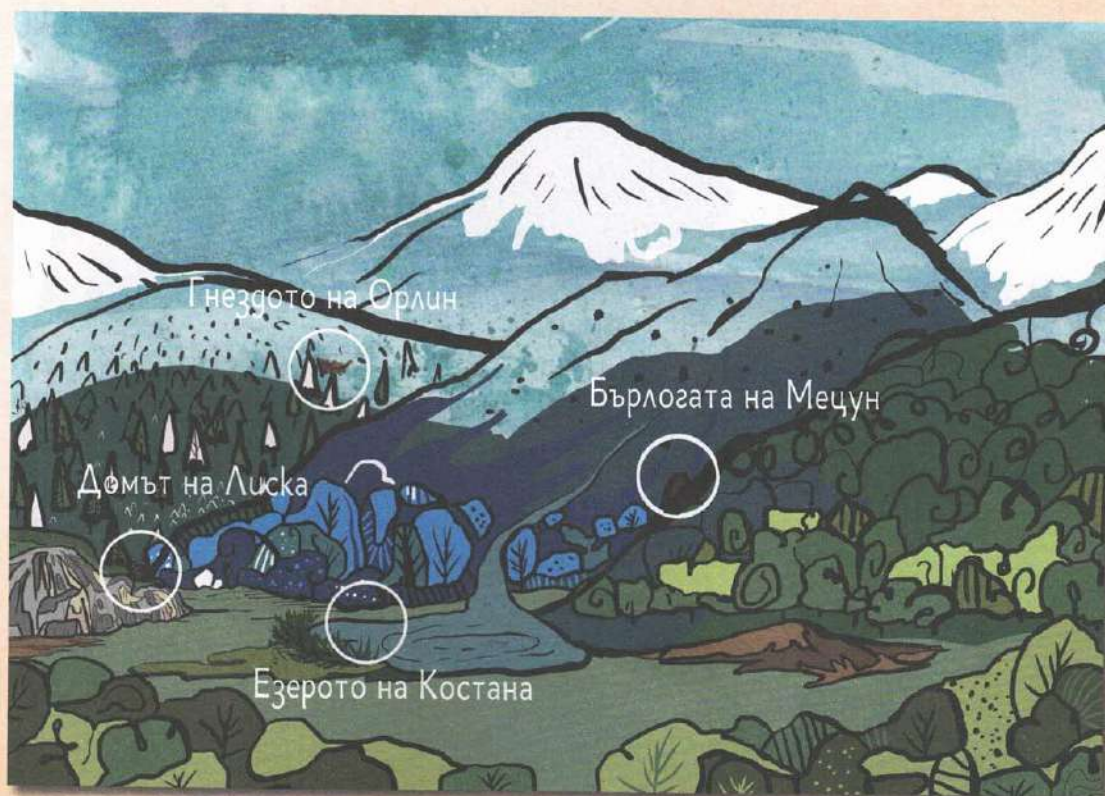
Документът е създаден с финансовата подкрепа на Програма „Околна среда 2021-2027 г.“, съфинансирана от Европейския съюз по проект BG16FFPR002-4.001-0001 „Повишаване техническата обезпеченост и капацитета на структурните звена на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ и подготовка на населението за реагиране при горски пожари“.

Настоящата детска книга е създадена от ГДПБЗН – МВР. Съдържанието ѝ не отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или разпространявана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на ГДПБЗН – МВР.

Предговор

В гората се крият не само красиви пейзажи и различни животни, но и опасности, които могат да настъпят в неочакван момент. Огънят, който ни дава топлина и светлина, понякога може да се превърне във враг. Тази приказка ще ни отведе в дълбините на гората, където Мецун, Орлин и Костана този път ще имат задачата да се справят не с наводнение, а с пожар. Заедно с новата им приятелка – лисицата Лиска, ще научат важен урок за огъня и как да се справят с пожара, когато той заплашва техния дом.

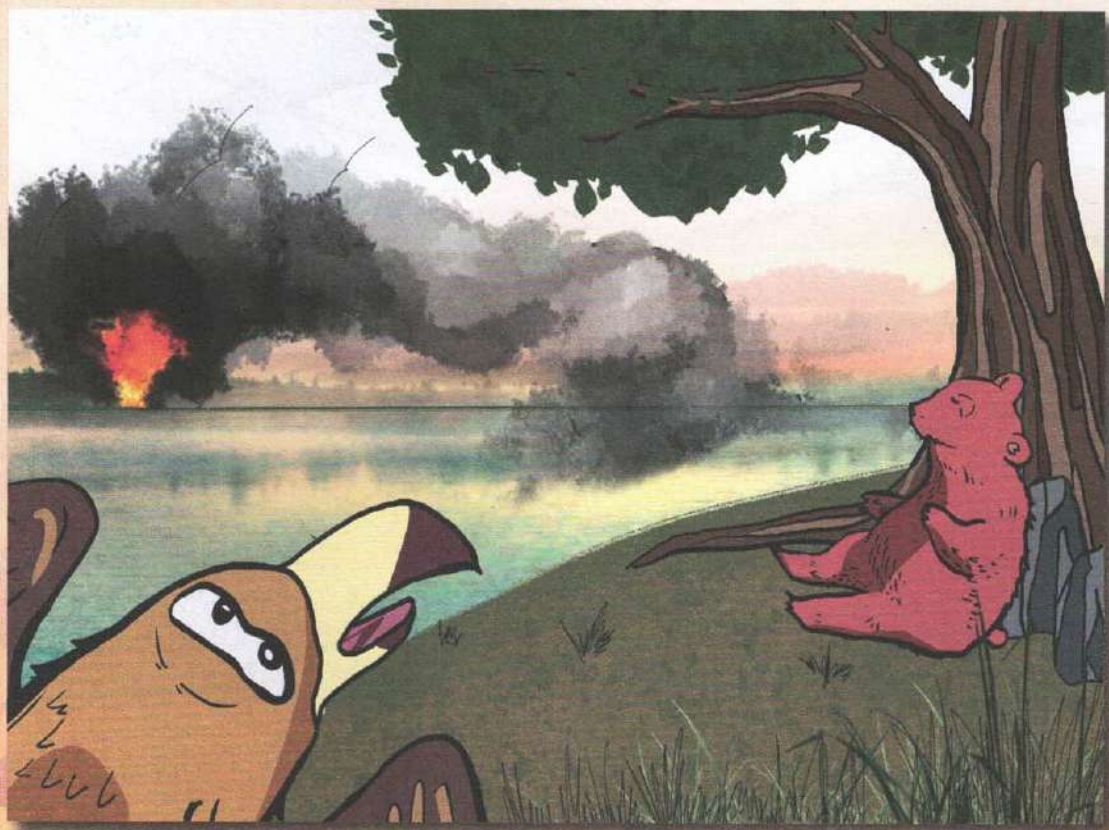
Пожарът в гората

Беше горещо лято в гората. Слънцето жареше безмилостно, а въздухът бе задушен и сух. Мецун тъкмо се изтягаше под сянката на един стар дъб, когато усети нещо странно. Ноздрите му улавяха необичаен мирис.

– Нещо гори... – изръмжа той. Орлин, който се рееше високо в небето, също забеляза гъст дим, който се издигаше от далечния край на гората.

– Мецуне, виж! Дим! Трябва да предупредим всички! – извика орелът и се спусна надолу.

– Бързо към Костана и Лиска! – реши мечокът и се втурна неумело, но бързо към езерото, където Костана обикновено стоеше.

При езерото Луска вече бе нащрек. Острият ѝ нос също бе усетил дима.

– Това не е добър знак – каза тя. – Гората е суха като трънище.

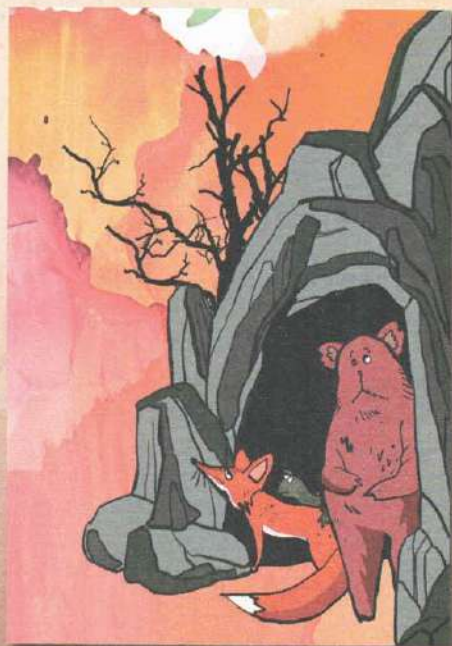
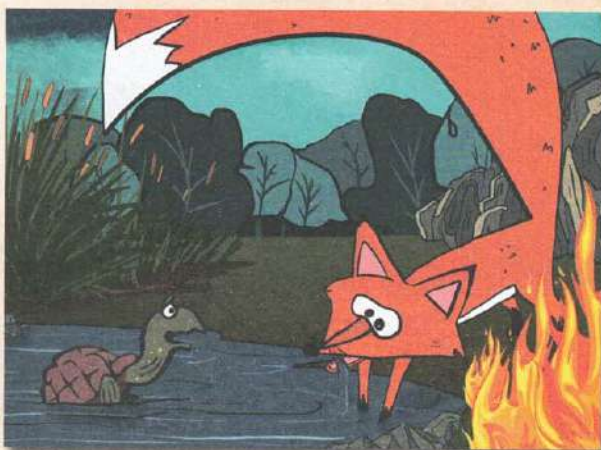
Костана, която обикновено бе спокойна и бавна, този път разбра сериозността на ситуацията.

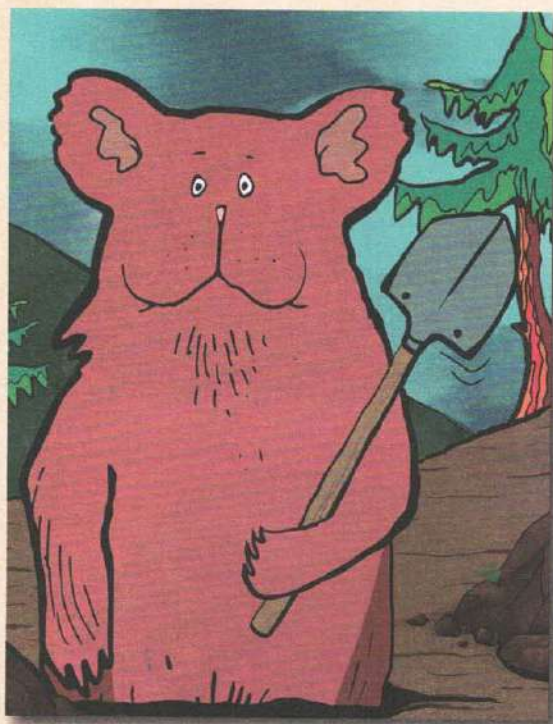
– Трябва да се съберем на безопасно място и да мислим как да реагираме. Пещерата горе при скалите може да ни приюти, но трябва и да помогнем на другите животни. Огънят няма да спре сам – каза мъдро костенурката.

Докато огънят приближаваше, животните се събраха в пещерата. Всички бяха уплашени – дребните животинки стояха неспокойно, а птиците писукаха в паника.

– Трябва да направим нещо! – настоя Орлин. – Ако огънят достигне до тук, ще бъде късно!

– Можем да се опитаме да изгасим огъня с вода от езерото – предложи Луска.

– А ние, по-големите, ще се опитаме да разорем ивица, за да спрем разпространението на огъня – допълни Мецун.

Животните се заеха с работа. Орлин загребваше вода от езерото с голямо парче кора от дъб и я изсипваше върху пожара. Мецун със своята сила направи ивица, която, ограничи разпростра-

нението на огъня. Лиска със своите бързи лапи тичаше и със зелени клони тупаше горящата суха трева. Дори костенурката Костана, въпреки бавния си ход, се включи, като изкарваше пясък от езерото и го насипваше по тлеещите възлени.

След дълги часове на упоритата работа, пламъците започнаха да отслабват. Животните се обединиха, за да спасят гората.

Когато опасността бе предотвратена, те седнаха изтощени, но доволни.

– Огънят е полезен, когато е под контрол, но когато се изплъзне, може да унищожи всичко – каза Костана.

– Важно е винаги да бъдем готови и да се грижим за гората – допълни Орлин.

Слънцето залязваше, а приятелите знаеха, че гората отново е спасена. Всички разбираха, че само със съвместни усилия и грижа за природата могат да запазят своя дом от пожари.

След погасяването

на пожара

След като гората беше спасена от огъня, приятелите не се разотидоха веднага, а останаха заедно още известно време. Всички знаеха, че макар бедствието да бе избегнато, опасностите винаги дебнеха. Сега беше моментът да направят план как да предотвратят подобни бедствия.

– Трябва да намерим причината за пожара – предложи Лиска. – Дали е мълния, или може би някой човек е оставил огън без надзор? – Точно така – съгласи се Орлин. – Но най-важното е да разкажем и на останалите горски животни как да действат при пожар.

Мецун стоеше мълчалив и замислен и слушаше с внимание приятелите си. По едно време се размърда,

поклати глава и каза уверено:

– Ще направим горски съвет!

– Ще съберем всички животни и ще обсъдим какво да правим, за да защитим гората ни от пожар – очите му заблестяха от възнение. Приятелите му се оживиха и закимаха одобрително с глави. За всички беше ясно, че само заедно животните можеха да се справят с такава беда.

В следващите два дни, докато слънцето неуморно жареше

небето, приятелите обикаляха гората, за да съобщят на животните за срещата. На третия ден по обяд се събраха при голямата поляна до езерото на Костана. Там дойдоха катериците, сърните, зайците, дори бобърът, който обикновено подгряваше по това време.

– Приятели – започна Орлин, кацнал на висок гръб. – Видяхме колко близо беше огънят до това да унищожи нашата гора – при тези думи животните започнаха да шушукат притеснено, но Орлин продължи уверено. – Няма място за притеснение, защото ако всички заедно се грижим за нея, ще можем да се справим с всяка опасност – Все пак всеки от нас има роля в опазването ѝ. – повиши глас той. – Трябва да знаем какво да правим и как да се пазим и тогава никои няма да пострада! – гласът на орела звучеше спокойно и животните го слушаха с интерес.

Лиска се приближи до него и предложи:

– Можем да направим безопасни зони в гората – места, където няма сухи треви и клони. Така, ако започне пожар, той няма да може да се разпространи бързо.

Костана мъдро допълни:

– Ако всеки се грижи за своята част от гората и редовно почиства сухите клони и листа, просто няма да има какво да се запали!

Мецун, който стоеше до тях, кимаше с глава. Орлин започна да разчиства изсъхналите клони, за да даде пример.

– Ние, по-големите, ще помогнем с изкопаването на ивици. Така огънят няма да може да се разпространи на голяма площ – предложи Мецун.

Събранието завърши с общо решение – всички ще помагат за безопасността на гората. Катериците обещаха да не складират прекалено много сухи жълъди на едно място, а сърните да гържат тревите под контрол, като пасат на повече открити места.

Приятелите се прибраха в своите домове, уморени, но щастливи, че гората вече е по-защитена. Дори и най-малките животни разбраха, че от техните усилия зависи общото благо.

Слънцето започна да залязва, докато гората се унасяше в спокойствие. Този ден всички си легнаха с ясното съзнание, че са направили гората си малко по-сигурна и че с общи усилия могат да се справят с всяка беда.

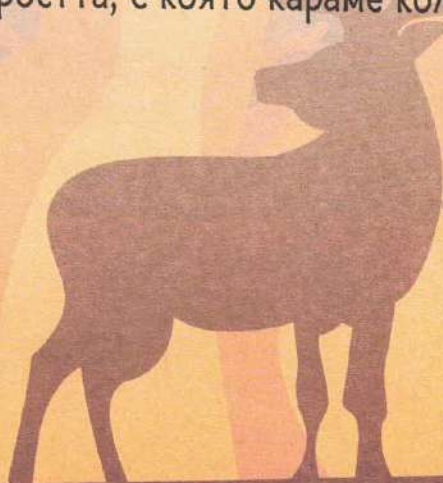
Интересни факти

- Площта на нашата страна е 110 994 кв. км. От тях близо 43 000 кв. км са заети от гора.
- Букът е много полезно дърво – всяка година то произвежда необходимия кислород за 10 човека.

Ивайло Караджов, 11 год., СОУ „Христо Ботев“, гр. Етрополе

- Ние – хората, сме виновни за повечето пожари, като най-честа причина е нашето невнимание и небрежност.
- Пожарите могат да се разпространяват много бързо в природата – със скоростта, с която караме колело в града.

Полезни съвети

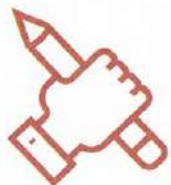
Как да опазим гората от пожар?

- Не палете огън в гората и не си играйте с фойерверки.
- Не изхвърляйте незагасени кибритени клечки.
- Отпадъци, сухи клони, треви и други трябва да се събират и извозват на определени за това места! Забранено е унищожаването им чрез изгаряне!
- Ако забележите дим или пламъци, незабавно се обадете на тел. 112. Ще бъде много полезно, ако можете да кажете къде сте видели следите от пожар, да опишете цвета и размера на димния стълб и дали е имало хора наблизо. Така пожарникарите и спасителите ще знаят по-добре как да реагират.

Василка Губакова, 13 год., КСУ-ЦНСТ, гр. Крумовград

разлегай

оцвети

изрежи
героите и
ги залепи

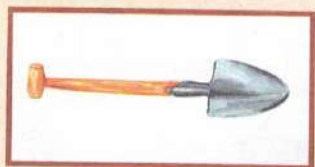
В табличката са скрити думички,
една е оцветена, открий останалите и ги оцвети!
(пожар, гора, дървета, огън, животни, пожарникар,
природа, защита, деца, бога)

я	е	у	п	ш	п	о	ж	я	р
т	о	р	я	у	п	ъ	э	р	д
ч	в	т	д	ъ	р	в	е	п	я
х	з	л	б	ю	ф	о	т	ъ	ж
с	б	ч	ж	и	в	о	п	ж	и
п	о	ж	я	р	ж	и	к	я	р
ю	х	я	п	р	и	р	о	д	я
л	б	з	я	щ	и	п	я	ф	х
д	е	ц	я	и	е	б	л	п	р
в	м	ч	в	о	д	я	ф	я	п

Изрежи от
обратната страна

Виж картинките и ги познай, после ги напиши на празното място.
Имаш по една буква, която да ти помогне

.....П.....

.....О.....

.....Ж.....

.....Я.....

.....Р.....

.....Н.....

.....И.....

.....К.....

.....А.....

.....Р.....

Изрежи от
обратната страна

Ако сте на излет в планината

- Не бива да палите огън извън обозначени и обезопасени за това места.
- Предварително подгответе съд с достатъчно вода/пръст за погасяването на огъня.
- Най-малко на 10 крачки от огнището и около него не бива да има суха трева или листа, затова ги премахнете преди да запалите огън.
- Не правете огнището по-голямо от 2 крачки в диаметър. Никогa не използвайте запалими течности (бензин, дизел и др.) за разпалване на огъня. Това е опасно и може да пострадате.

Богомил Вангелов, 13 год., I ОУ „Св. Климент Охридски“, гр. Сандански

- Не палете огън при сухо и ветровито време!
- Никога не оставяйте незагасен огън! Полейте обилно с вода и проверете дали има останали тлеещи въглени в пепелта.

Препоръки за безопасност

- Ако забележите издигащ се стълб дим, може да разберете какво гори и къде се намира пожара. Белият дим обикновено показва, че става дума за бързо разпространяващ се пожар, защото гори трева; ако видите тъмен дим – той показва, че горят гъсти храсти или дървета.
- Заради топлината горящи частици и въглени могат да се прехвърлят на далечни разстояния от мястото на горене и да образуват други огнища на пожар, дори отвъд реки и пътища.

Натали Атанасова, 12 год., школа „Колорит“ при ОНЧ „Заря“, гр. Хасково

Виктор Семов, 12 год., ОУ „П. Р. Славейков“, гр. Варна

- Колкото повече е димът, толкова по-голям е пожарът. Ако видите, че димът се увеличава, напуснете района.
- Посоката, в която се накланя димният стълб показва накъде се движи огънят, така че тръгнете на другата страна.
- Огънят се разпространява най-бързо, накъдето духа вятъра. Тръгнете в посока, обратна на него, ако е възможно.
- Ако внезапно се задими около вас, напуснете веднага района! Сложете на носа и устата си мокра кърпа или друг платнен материал, за да предпазите дихателните си пътища.

- Огънят обикновено се разпространява по-бързо нагоре по склона отколкото надолу, така че не се опитвайте да избягате през билото, освен ако не сте близо до него и можете бързо да преминете от другата му страна.
- Ако огънят се приближи опасно, насочете се при възможност към голяма открита площ с малко растителност (скалисти местности, ливади) или покрай водоеми.
- Пазете дрехите си от запалване, особено ако са от изкуствена материя. Ако се запалят, легнете на земята и се търкаляйте.
- Ако е възможно, движете се по вече обгорял терен, но се пазете от падащи дървета. Ако забележите тлеещи сиво-бели купчини, където е горяло голямо дърво, не стъпвайте там. Знайте, че нагорещеният терен може да разтопи подметките на обувките ви.

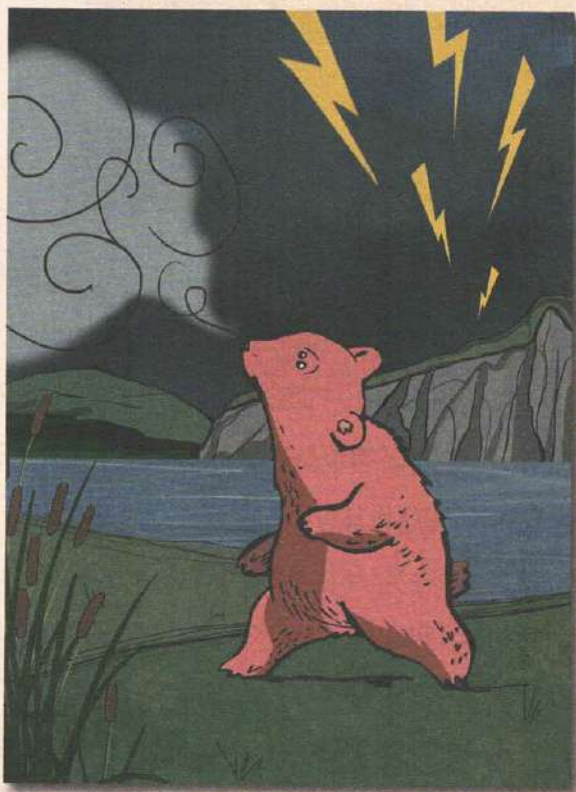

Деница Георчева, 14 год., ЦСОП „П.Р. Славейков“, гр. Харманли

Мълнията

и горското гърво

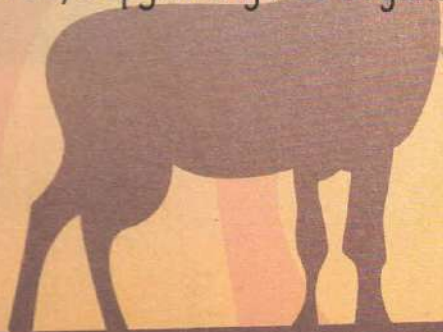
Беше топъл и приятен следобед. Горските животни бяха заети с обичайните си занимания и никое от тях не беше забелязало знаците за идващата буря. Изведнъж слънцето се скри зад гъсти облаци, а небето смени цвета си и стана сиво и зловещо. Мецун, който обичаше да се разхожда около езерото на Костана, се спря и подуши въздуха.

– Нещо ще се случи – измърмори той, докато гледаше как небето се изпълваше с тежки, тъмни облаци. Орлин кръжеше над гората и тревожно наблюдаваше промяната на времето, когато внезапно чу първите гърмежи.

– Мецуне! – извика той отгоре. – Идва гръмотевична буря! Всички трябва да се приберем на сигурно място.

Мецун кимна, но трябваше да предупреди и останалите животни. Когато се обърна към езерото, видя Костана, която вече излизаше от езерото, бързайки да се отдалечи от него.

– Трябва да се скрием в пещерата – каза костенурката бавно. – Там ще сме на сигурно място от мълниците.

Орлин започна да вика животните отвисоко, а Мецун – въпреки, че беше малко трмав, се разбърза и започна да събира групите горски животни. Включи се и Лиска, която изтича при зайците, сърните и катериците и всички се отправиха към пещерата. Но пъ-

тят беше дълъг, а бурята приближаваше с ужасяваща скорост. Вятърът се усили, а светкавици започнаха да разцепват небето.

– Приятели, трябва да побързаме, тичайте към пещерата! – извика с цяло гърло Орлин, който се носеше наг групата. Животните го чуха и ускориха своя ход.

Изведнъж, една мощна гръмотевица удари стар дъб, който стоеше самотен на близката поляна. Дървото пламна за миг, а оглушителната гръмотевица разтнесе земята.

– Дървото гори! – извика Лиска, като се опита да избяга по-бързо и да предупреди останалите да се пазят. В същия момент пламнаха сухите клони и трева около дървото, но Мецун знаеше, че гъжгът, който щеше да завали, ще ги изгаси.

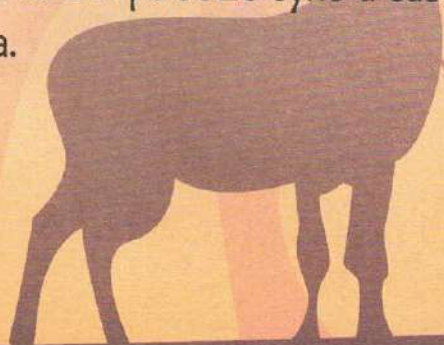
– Трябва да побързаме към пещерата! – изръмжа Мецун. – Ние знаем какво да правим при буря. По пътя не бива да доближаваме до самотни гървета!

Костана, която винаги беше най-спокойна, също даде съвет:

– Стойте далеч от водата! Ако сме близо до нея има по-голяма вероятност мълнията да ни удари.

Докато бурята продължаваше да се засилва, приятелите се движеха бързо към пещерата. Светкавиците осветяваха мрака наоколо, а вятърът блъскаше гърветата и ги караше да скърцат тревожно. Тежки капки започнаха да падат от небето, което накара приятелите да се забързат още повече.

Когато най-накрая стигнаха до пещерата, всички се почувстваха по-спокойни. Вътре беше сухо и сигурно, далеч от гръмотевиците и дъжда.

– Добре е, че знаем какво да направим – каза Мецун, докато си поемаше дъх. – Мълниите са опасни, но ако се пазим, никой няма да пострада.

Орлин, който се бе скрил в ъгъла на пещерата, добави:

– Важното е да знаем къде е безопасно да се крием и да не стоим на открито или близо до вода.

Лиска, която все още потрепваше от страха от мълниите, също се включи:

– Няма нищо по-опасно от това да си близо до самотно дърво или на открито поле по време на гръмотевична буря. Но сега сме на сигурно място.

Когато бурята най-накрая премина, всички излязоха от пещерата. Гората беше мокра, но жива. Дървото, ударено от мълнията, бе изгоряло, но пламъците бяха спрели. Животните знаеха, че са се спасили благодарение на бързата си реакция и правилните решения.

– Природата може да бъде красива, но и опасна – каза Костана. – Трябва винаги да сме подготвени.

И така, приятелите научиха важен урок за бурите и мълниите. Въпреки силата на природата, когато работеха заедно и спазваха правилата за безопасност, те можеха да преодолеят дори най-страшните бури.

Интересни факти

Мълниите са едно от най-зрелищните, но и опасни природни явления. Те представляват гигантски електрически искри, които възникват в атмосферата и могат да нанесат сериозни щети. Ето някои интересни факти за тях:

- Мълниите възникват, когато в облаците се натрупат електрически заряди – обикновено горната част на облака става положително заредена, а долната – отрицателно. Тази разлика в зарядите създава напрежение, което може да се разрежи чрез мълния. Мълниите могат да се образуват както в облаците, така и между облаците и земната повърхност.
- Мълнията може да загрее въздуха до около 30.000 градуса по Целзий, което е пет пъти по-горещо от повърхността на Слънцето. Тази висока температура кара въздуха бързо да се

Елеонора Василава, 12 год., МКБППМН, гр. Тервел

Марцела Боянова, 14 год.
СУУУС „Проф. д-р Дечо Денев“, гр. София

разширява и да създава силния звук, който наричаме гръмотевица.

- Когато мълния удари дърво, тя може да го разцеди, защото влагата в дървото се нагрява мигновено и предизвиква експлозия.

Така понякога възникват и горските пожари.

- Мълниите могат да предизвикат къси съединения и да повредят електрически уреди, ако ударят електропроводи. Те могат също да причинят прекъсване на електрозахранването на цели населени места. За да се намалят щетите се използват мълние-защитни инсталации (разговорно гръмоотводи).

Полезни съвети

Как да избегнем опасността от гръмотевична буря

- Ако планирате излет в планината, винаги проверявайте прогнозата за времето преди тръгване. При лошо време си останете вкъщи – ще се разходите друг ден. Безопасността винаги е на първо място.
- Гръмотевичните бури обикновено се случват следобед. Затова най-доброто време за изкачване на планински върхове е рано сутрин.

- Стойте колкото се може по-далеч от гръмотевиците. Тъй като светлината се разпространява по-бързо от звука, първо ще видите светкавица и след това ще чуете гръмотевицата. След като видите светкавицата, пребройте секундите, докато чуете гръмотевицата. Ако не успеете да преброите до 30, бързо намерете подходящ подслон.

Ванеса Минкова, 12 год., ОУ „Васил Левски“, гр. Чирпан

Какво да правим по време на гръмотевична буря, ако сме на открито

- Ако сте на връх или било, тръгнете веднага надолу. Не оставайте на открити пространства.
- Намерете безопасно място като скален корниз или пещера. Стойте поне на метър от стените и 3 метра от тавана. По възможност стъпете на шалте или друг електроизолиращ материал. По този начин ще бъдете предпазени от протичането на електричеството по земната повърхност.
- При гръмотевична буря стойте далеч от метални предмети – те са като гръмоотвод. Изключете мобилните телефони.
- Независимо дали сте на открито или под заслон, застанете по следния начин: клекнете, наведете главата си и покрийте ушите с длани и гръбнете краката си събрани.
- Ако сте близо до вода – отдалечете се, тъй като водата е добър електрически проводник.

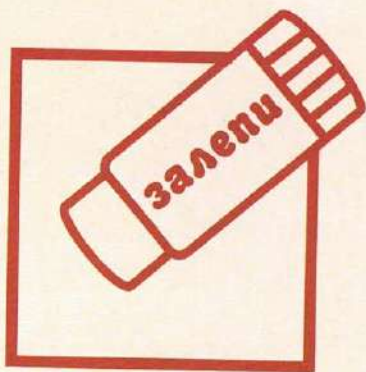
- Никога не се крийте под високи и самотни дървета.
- Ако сте запалили огън – изгасете го. Димът е йониизиран газ, който може да предава електричество.
- Не заставайте до животни. Животните в откритите полета също са изложени на риск от удар от мълния, особено ако се намират близо до метални огради или високи дървета.

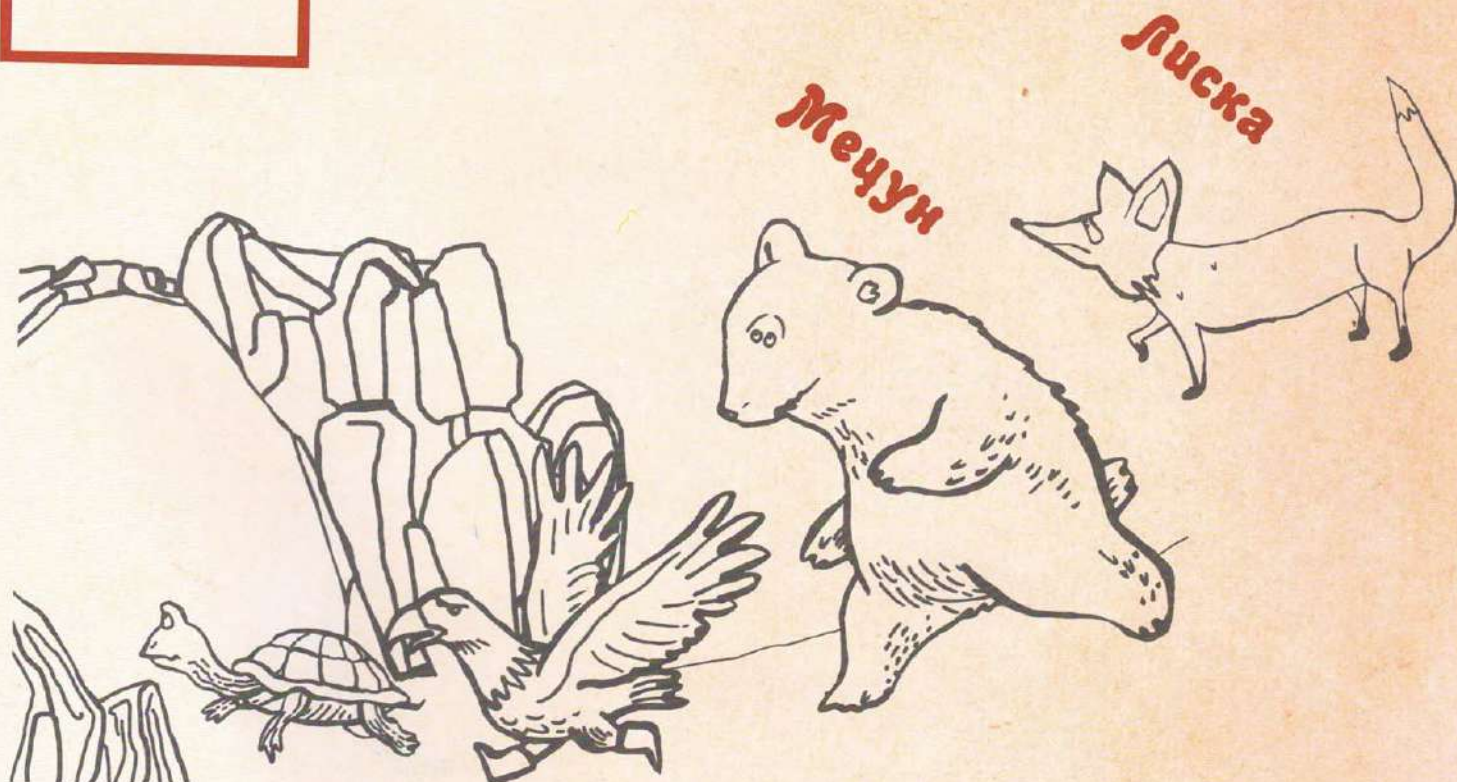
Ради Илиев, 15 год., ЦНСТДУ, гр. Смолян

Какво да правим по време на гръмотевична буря, ако сме въщи

- Затворете входните врати и прозорците, стойте далеч от тях.
- Избягвайте използването на електрически уреди.
- Не използвайте чешмата и душа, тъй като водата е добър електрически проводник.
- Не използвайте асансьори. По време на гръмотевична буря е възможно прекъсване на електричеството.

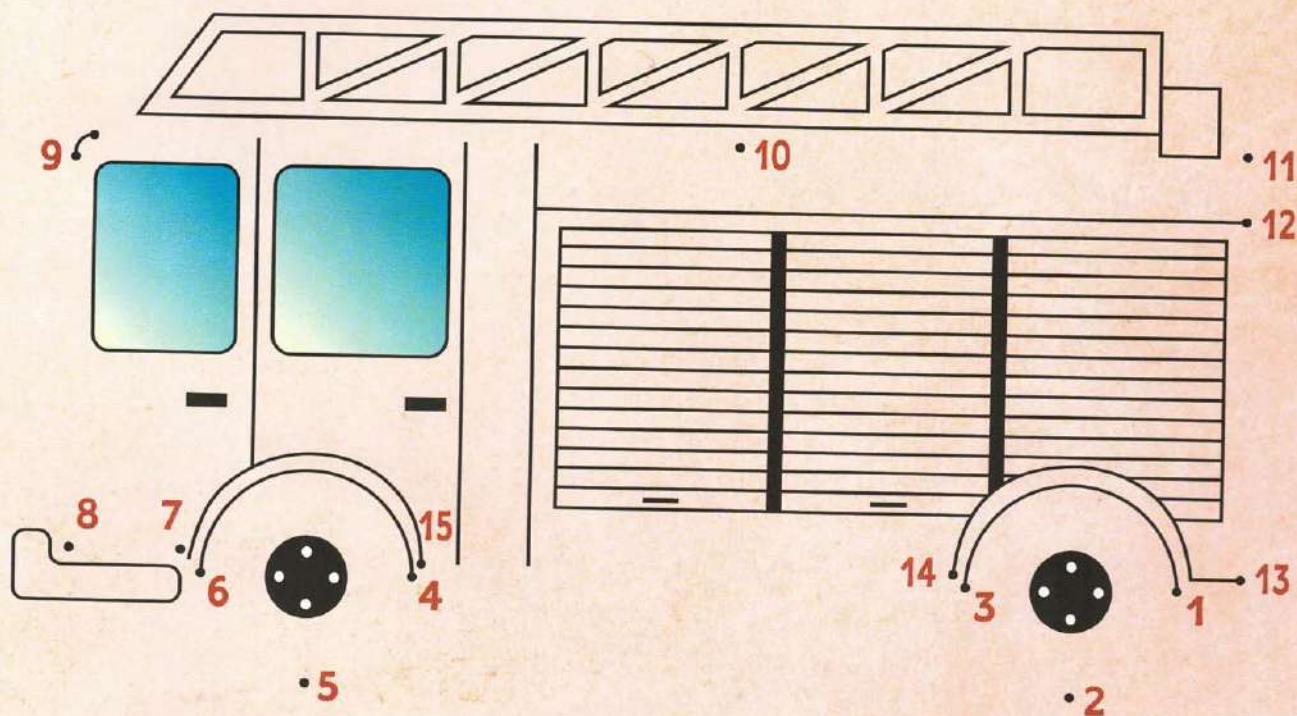

Нашите герои:
оцвети ги, изрежи ги и ги залепи тук.
Очакват те в средата на книжката

Жостана Орлин

Свържи числата от 1 до 15, за да завършиш рисунката на пожарната кола и така да помогнеш на нашите герои по-лесно да се справят с пожарите!

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПАЗИ
ГОРИТЕ
ОТ ПОЖАР

ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА
2021-2027

www.pojarna.com

